

Edistymisraportti

Apurahan saaja: Heidi Parviainen, väitöskirjatyö ”Vastaanottokeskus ja koulu psykososiaalisina kehitysympäristöinä - ulkomaalaistaustaisen lapsen mielen hyvinvoinnin tukeminen”

Apurahakausi: 1.1.2020 – 31.12.2020, väitöstutkimuksen 2. vuosi

Tutkimuksen tavoite

Väitöstutkimuksessa selvitetään ulkomaalaistaustaisten lasten psykososiaalista tukemista eri ympäristöissä. Väitöstutkimuksen aineisto koostuu alkuperäisessä suunnitelmassa kahdesta eri aineistosta, Lapset vastaanottokeskuksessa- ja Yhteispeli-aineistoista. Alle kouluikäisten turvapaikkaa hakevien lasten osalta on tarkasteltu vanhempien kokemuksia vanhemmuuden toteuttamisesta vastaanottokeskuksessa keskittyen tilalliseen ympäristöön mukaan lukien Lapsiystävällinen tila –toimintamallin soveltuvuus lasten psykososiaalisen kehityksen turvaamiseen. Alakouluikäisten ulkomaalaistaustaisten lasten kouluviihtyvyyttä ja psykiatrisia oireita koulussa on tutkittu Yhteispeli-aineistossa.

Edellä mainittujen aineistojen lisäksi on tarjoutunut mahdollisuus hyödyntää tutkimuksessa TERTTU-aineistoa kolmantena aineistona. TERTTU-aineistossa tutkitaan, miten turvapaikanhakuvaiheeseen liittyvät tekijät sekä vanhemman mielenterveys vaikuttavat lapsen ja nuoren mielenterveyteen. Aineisto koostuu 0-17 –vuotiaiden turvapaikanhakijalasten ja -nuorten sekä heidän vanhempiensa alkuterveystarkastuksista ja haastatteluista.

Tutkimuksen edistyminen

Toisen apurahakauden aikana kaksi ensimmäistä artikkelia ovat valmistuneet aikataulun mukaisesti ja kolmannen artikkelin työstäminen on aloitettu.

Lapset vastaanottokeskuksessa –aineistosta laadittu laadullinen artikkeli "*Parenting in place: The reception centre as the spatial context for laying the foundations for asylum-seeking children's healthy development*" on valmistunut ja lähetetty vertaisarviointia varten Social Science & Medicine –lehteen. Tulokset osoittivat, että paikan kaikki ulottuvuudet asettavat haasteita vanhemmuudelle. Artikkelissa diskutoidaan näitä haasteita keskittyen transnationalismiin, riittämättömiin lasten tiloihin ja aktiviteetteihin sekä menetettyyn paikan tuntuun.

Turvapaikanhakijavanhempien tilallisia edellytyksiä vanhemmuuteen tulisi parantaa huomioiden erityisesti riittävät lasten tilat ja aktiviteetit varhaiskasvatus mukaan lukien, perheen yksityisyyden säilyttäminen, mahdollisuus arkirutiinien luomiseen ja vanhempien riittävä sosiaalinen tuki. Nämä muutokset vaikuttaisivat kauaskantoisesti turvapaikanhakijalasten kehitystä ja mielenterveyttä tukevasti. Lapset vastaanottokeskuksessa -aineistossa ei määrällistä aineistoa saatu kerättyä riittävästi maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrään liittyen.

Yhteispeli-aineistosta laadittu määrällinen artikkeli "*Emotional School Engagement and Psychiatric Symptoms among 6-9-year-old Children with an Immigrant Background in the First Years of School in Finland*" on juuri hyväksytty julkaistavaksi Child Psychiatry & Human Development –lehdessä.

Tutkimus osoitti, että ulkomaalaistaustaisten lasten itse raportoima koulutyytyväisyys oli huonompi kuin suomalaistaustaisilla lapsilla. Psykologisten oireiden suhteen ulkomaalaistaustaisten lasten vanhemmat raportoivat lapsillaan olevan enemmän emotionaalisia oireita ja kaveripulmia kuin suomalaistaustaisten lasten vanhemmat raportoivat omilla lapsillaan olevan. Opettajat eivät raportoineet merkittäviä eroja psykologisissa oireissa. Tulokset korostavat vaikuttavien, koulussa toteutettavien menetelmien merkitystä ulkomaalaistaustaisten lasten kouluviihtyvyyden parantamisessa ja mielenterveyden tukemisessa jo koulupolun alussa.

Apurahakauden aikana olen aiemman suunnitelman mukaisesti osallistunut Turun yliopiston järjestämille jatko-opintokursseille. Kuluva lukuvuosi (2020-2021) aikana saan suoritettua kaikki ne opinnot, joita tohtoritutkinnon opetussuunnitelmassa vaaditaan väitöskirjatyön lisäksi.

Väitöstutkimuksen aikataulu

Aikataulullisesti viimeinen vuosi noudattaa alkuperäistä suunnitelmaa. Kolmannen vuoden aikana valmistuu kolmas artikkeli sekä väitöskirjan yhteenveto. TERTTU-aineiston analyysi aloitetaan loppuvuodesta 2020. Artikkelit valmistuu keväällä 2021.

Toivon lisäksi saavani mahdollisuuksia esitellä tutkimustuloksiani niin tieteellisille kuin ei-tieteellisille yleisöille vuoden 2021 aikana.

Tutkimuksen merkitys

Väitöstutkimus tuo ensiarvoista tietoa siitä, millä tavoin voidaan tukea ulkomaalaistaustaisten lasten psykososiaalista kehitystä ja ehkäistä heidän mielenterveyden häiriöitään eri vaiheissa maahan asettumista. Väitöstutkimus käsittelee maahan saapumisen vaihetta, vastaanottokeskuksessa asumisen vaihetta ja myöhempää kouluympäristöä. Tutkimuksessa saatava tieto auttaa kehittämään pakolaislasten olosuhteita sekä maahan saavuttaessa että turvapaikanhakuvaiheessa ja kehittämään kouluympäristöä enemmän ulkomaalaistaustaisen lapsen psykososiaalista kehitystä tukevaan suuntaan.

Kiitän lämpimästi Alli Paasikiven säätiötä myönnetystä apurahasta. Toivon, että minulle myönnetään mahdollisuus saattaa väitöskirjatyöni loppuun jatkorahoituksen avulla.

Turussa 21.10.2020

Heidi Parviainen

Tohtorikoulutettava, lastenpsykiatrian erikoislääkäri

Turun yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, Kansanterveystiede, Turun kliininen tohtoriohjelma